

FUNDACIÓ

JOSEP IRLA

DRET I LEGITIMITAT

LA NEGACIÓ DE LA VEU CATALANA

HUW EVANS

DRET I LEGITIMITAT

LA NEGACIÓ DE LA VEU CATALANA

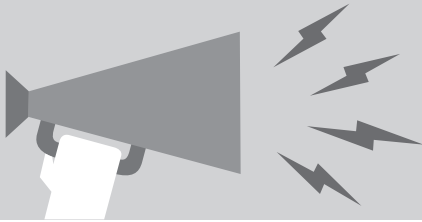
FUNDACIÓ

JOSEP IRLA

Centre
Maurits
Coppieters

DRET I LEGITIMITAT

LA NEGACIÓ DE LA VEU CATALANA

HUW EVANS

JUNY 2014

BIBLIOTECA DE CATALUNYA – DADES CIP

Evans, Huw, 1958, 25 març-

Dret i legitimitat : la negació de la veu catalana

Tit. orig.: Law and legitimacy : the denial of Catalan voice. –

Referències bibliogràfiques

ISBN 9788461702176

I. Fundació Josep Irla II. Centre Maurits Coppieters III. Títol

1. Independència – Escòcia 2. Independència – Catalunya

3. Independència – Quebec (Província)

323.17(467.1)

323.17(411)

323.17(714)

Aquest estudi del professor gal·lès Huw Evans
fou editat originalment en anglès
pel Centre Maurits Coppieters, el maig de 2013,
amb el títol *Law and legitimacy. The denial of catalan voice.*

Traducció de l'anglès al català: Jordi Vilanova i Karlsson

ISBN 978-84-617-0217-6

Dipòsit legal B13.293-2014

SUMARI

	DRET I LEGITIMITAT. LA NEGACIÓ DE LA VEU CATALANA	7
1	ESCÒCIA I EL REGNE UNIT	9
2	ESPANYA I CATALUNYA	13
3	CANADÀ I QUEBEC	19
4	ESCÒCIA I CATALUNYA: APLICACIÓ DELS PRINCIPIS ELEMENTALS	23
	EPÍLEG	27

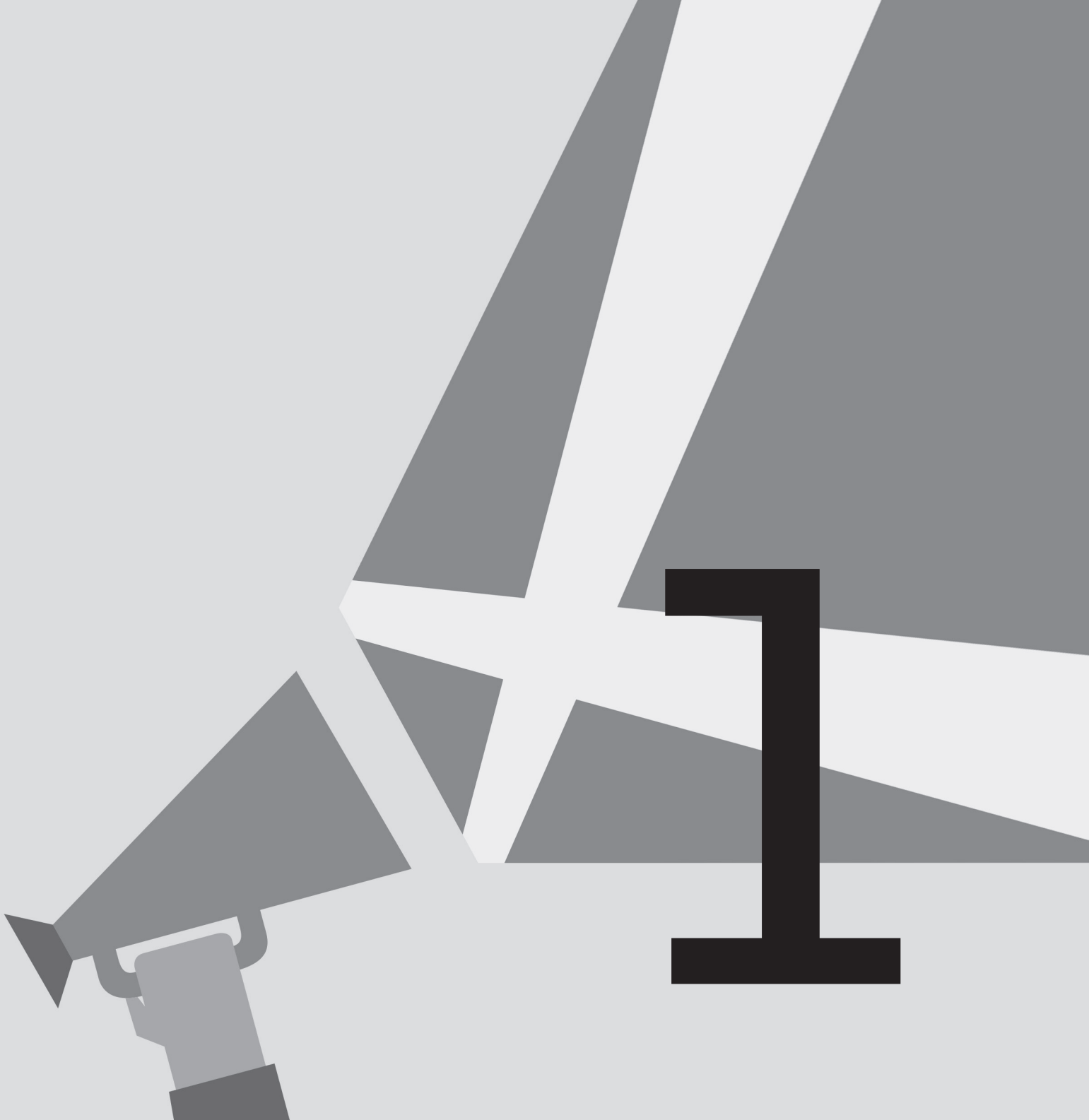
DRET I LEGITIMITAT

LA NEGACIÓ DE LA VEU CATALANA¹

Tant Escòcia com Catalunya tenen la intenció de celebrar sengles referèndums sobre la independència el 2014, però aquí s'acaba la semblança entre ells: hi ha contextos jurídics desiguals, així com diferents rutes per negociar la finalitat d'aconseguir llurs respectives independències; cadascun està subjecte a les disposicions constitucionals de l'Estat al qual es troben actualment incorporats; i la resposta dels Estats en cada cas ha estat marcadament diferent. Aquest treball explora aquestes diferències, així com les experiències recents referents a la celebració de referèndums. S'hi tracta particularment la sentència del Tribunal Suprem del Canadà (Suprem Court of Canada, SCC) pel que fa a la secessió del Quebec² del Canadà, i la seva aplicació a Escòcia i Catalunya. El que sorgeix de l'estudi és l'argumentació que, per a ser legítim un procés –o l'absència de procés–, hi ha d'haver l'aplicació de principis elementals –o principis constitucionals fonamentals, tal com descriu l'SCC–, que en el cas d'Espanya és actualment deficient.

1 Aquest article sorgeix a partir d'una conversa, realitzada el 18 de juny de 2013 al Parlament Europeu, entre l'autor Huw Evans i Josep Maria Renui (Director d'estudis de Ciències Polítiques de la Universitat de Barcelona) organitzada pel Centre Maurits Coppieters amb el títol «Els reptes per la governació multinivell de la Unió Europea». El podcast de la conversa es pot trobar a: <http://vimeo.com/69239341>

2 *Reference re Secession of Quebec*, [1998] 2 SCR. 217. El dictamen es troba disponible a: <http://scc.lexum.org/decisia-scc-csc/scc-csc/scc-csc/en/item/1643/index.do?r=AAAAAQAIUmVmZXJlbnNlIG9uHRoZSBzZWNIc3Npb24gb2YgUXXDqWJIYwAAAAAAAE>

ESCÒCIA I EL REGNE UNIT

A banda de les realitats polítiques i d'altres, per a Escòcia, en termes constitucionals purs del Regne Unit, la situació és jurídicament poc complicada. D'acord amb la posició teòrica estricta de la Constitució del Regne Unit, el Parlament és suprem i pot aprovar qualsevol llei que estimi convenient; no està subjecte a limitacions ja que no hi ha poders afermats.³ Aquesta posició és flexible i el Parlament del Regne Unit pot, si ho estima, aprovar una llei en la qual Escòcia –o Irlanda del Nord, o Gal·les– és reconeguda com a nació. La naturalesa d'aquesta llei podria ser diversa; podria referir-se al govern local, a l'idioma, a l'autonomia política sense arribar a la independència, o fins i tot a la pròpia independència. Per contra, tot i que la situació permet gran flexibilitat, des del punt de vista del dret no hi ha garanties en l'ordenament constitucional; si el Parlament del Regne Unit decideix no aprovar lleis que reconeguin Irlanda del Nord, Escòcia o Gal·les, és igualment admissible en termes legals.

3 La Constitució del Regne Units no es troba codificada i deriva d'una munió de fonts, incloent el dret escrit, el dret consuetudinari, la prerrogativa reial i les convencions. Per a un text accessible sobre la Constitució del Regne Unit, vegi: LEYLAND, Peter. *Constitution of the United Kingdom: A Contextual Analysis* (Constitutional Systems of the World), (2a ed, Hart Publishing, 2012).

Actualment, el Parlament del Regne Unit té aprovades diverses lleis que reconeixen Irlanda del Nord, Escòcia i Gal·les. Específicament, ha introduït en cada cas nivells d'autonomia en el marc de les estructures democràtiques, cosa que implica la creació d'òrgans amb competència legislativa.⁴ Cal destacar que l'exercici de la decisió del Parlament del Regne Unit d'establir aquestes estructures es va guiar respectant la voluntat de cadascun dels poble d'Irlanda del Nord, d'Escòcia i de Gal·les, voluntat establerta mitjançant sengles referèndums. En efecte, la «carta blanca» constitucional del Parlament del Regne Unit fou restringida per influència democràtica.

El setembre de 1997 el poble d'Escòcia va votar en un referèndum a favor de l'establiment d'un Parlament escocès. En conseqüència, el Parlament del Regne Unit va establir el Parlament d'Escòcia. Passant al 2011, l'Scottish National Party va ser votat amb majoria absoluta al Parlament escocès. Es va formar el Govern d'Escòcia i aquest va declarar la seva intenció de celebrar un referèndum sobre la independència. La resposta del Govern del Regne Unit va ser constructiva i va entrar en negociacions amb el Govern escocès. A l'acord resultant a l'octubre de 2012 –l'Acord d'Edimburg– es va declarar que *«els Governes del Regne Unit i d'Escòcia han acordat treballar conjuntament per a garantir que el referèndum sobre la independència d'Escòcia pugui tenir lloc»*.⁵ L'Acord d'Edimburg també preveia atorgar les competències legislatives addicionals al Parlament escocès per a deixar fora de tot dubte la situació jurídica per a celebrar el referèndum. I així es va fer. Els dos governs van acordar *«que el referèndum ha de [...] proporcionar una prova justa i una expressió decisiva de la opinió del poble d'Escòcia i un resultat respectat per tots»*.⁶ Posteriorment, es va fixar la data del 18 de setembre del 2014 per a la celebració del referèndum. En el cas de que l'«expressió decisiva de la opinió» sigui per la independència, els dos governs entaularan negociacions per a resoldre els termes de la secessió d'Escòcia del Regne Unit.

Es pot destacar tres aspectes resultants d'aquest procés. En primer lloc, el govern del Regne Unit va reconèixer la legitimitat del Govern d'Escòcia, pel seu mandat democràtic, de poder celebrar un referèndum sobre la independència, i va facilitar aquesta assegurant que la capacitat legal de fer-ho quedés fora de tot dubte. En segon lloc, el govern del Regne Unit va acceptar que respectaria el resultat del referèndum, de

4 La Northern Ireland Act 1988 establí l'Assemblea d'Irlanda del Nord, la Scotland Act 1998 establí el Parlament Escocès i la Government of Wales Act 1998 establí l'Assemblea Nacional per a Gal·les.

5 Acord entre els Governes del Regne Unit i d'Escòcia per un referèndum sobre la independència d'Escòcia, (Edimburg, 15 d'octubre de 2012). L'Acord d'Edimburg es pot trobar a: www.scotland.gov.uk/About/Government/concordats/Referendum-on-independence

6 Vegi nota 5 a suara.

manera que en el cas d'una votació a favor de la independència, entraria en negociacions de bona fe per tal d'acordar les condicions de la secessió d'Escòcia del Regne Unit. Implícita en aquesta posició és l'acceptació del Regne Unit del dret del poble d'Escòcia a la secessió, si aquesta és la seva voluntat expressa. En tercer lloc, el dret a la secessió no està supeditat a l'aprovació per part dels altres pobles del Regne Unit. Aquest fet també és consistent amb la visió anteriorment declarada pel Parlament del Regne Unit en relació amb Irlanda del Nord: «*Es declara que Irlanda del Nord en el seu conjunt segueix sent part del Regne Unit i no deixarà de ser-ho sense el consentiment d'una majoria del poble d'Irlanda del Nord...*».⁷

Malgrat no existir garanties constitucionals que respectin la situació d'Irlanda del Nord, Escòcia i Gal·les, les evidències recents mostren que els respectius desitjos de diferents nivells d'autonomia dels pobles d'aquestes nacions han estat respectats pel Govern i Parlament del Regne Unit. A més a més, aquest ha facilitat la celebració de referèndums pels quals es pot establir aquestes voluntats. No es tracta de representar que el Regne Unit sigui exemplar en aquesta àrea –és difícil d'imaginar, per exemple, que un govern manat per Margaret Thatcher sancionés al Parlament del Regne Unit l'aprovació de lleis que donessin autonomia a Escòcia o a Gal·les– i sense drets consagrats no hi ha garanties constitucionals; una llei aprovada avui pot ser derogada l'endemà, i el respecte actual de les voluntats dels pobles de les nacions del Regne Unit podria canviar.

També hi ha una qüestió més àmplia a considerar. L'anàlisi del cas del Regne Unit mostra que l'elaboració de les lleis no existeix en un buit, i un dels factors que influeixen en el contingut de les lleis pot ser el principi de la legitimitat, com per exemple la determinació del contingut a partir d'una votació en referèndum.

7 La Northern Ireland Act 1998, s 1(1).

2

ESPANYA I CATALUNYA

A diferència del Regne Unit, Espanya té una constitució codificada amb disposicions afermades i un Tribunal Constitucional que defensa la Constitució espanyola. A diferència del Regne Unit pel que fa a Escòcia, la Constitució espanyola garanteix els drets de Catalunya com a part d'Espanya, però, i també a diferència del Regne Unit, restringeix el dret de Catalunya –i qualsevol altra comunitat– de separar-se d'Espanya.

L'article segon encarna aquesta garantia i la restricció: *«La Constitució es fonamenta en la indissoluble unitat de la Nació espanyola, pàtria comuna i indivisible de tots els espanyols, i reconeix i garanteix el dret a l'autonomia de les nacionalitats i de les regions que la integren i la solidaritat entre totes elles»*.⁸

Així que, encara que una «nacionalitat» o «regió» té el dret a l'autonomia, és en el marc de la «indissoluble unitat de la Nació espanyola» i la «pàtria comuna i indivisible». No és un començament prometedor per a qui cerca la independència, i encara que la Constitució espanyola preveu poder ser esmenada, és d'acord amb un procés que implica l'aprovació de les dues cambres de les Corts espa-

⁸ La Constitució espanyola (1978) a: www20.gencat.cat/docs/Adjudcat/Documents/ARXIUS/constitucio.pdf

nyoles i la ratificació en referèndum per la nació espanyola.⁹ Evidentment, la independència de Catalunya implicaria esmenar la Constitució espanyola i requeriria l'esmentada aprovació i ratificació. Això no s'obtidria fàcilment, fins i tot si aquesta fóra el desig exprés del poble català. Això contrasta clarament amb la posició del Regne Unit, en particular, on s'ha acceptat que només el consentiment del poble escocès és necessari per la independència i no, a més a més, de la resta dels pobles del Regne Unit. Hi ha diferents exemples de l'aplicació pràctica de la Constitució espanyola en aquest sentit, dels quals se n'esmenten dos de particularment rellevants. En primer lloc, el 2008 el Parlament basc va aprovar una llei per establir una votació com a «consulta» sobre l'autodeterminació del País Basc. La votació no es va realitzar pel fet de que la llei va ser declarada inconstitucional i nul·la pel Tribunal Constitucional espanyol arran del recurs a la mateixa pel Govern espanyol.¹⁰

En segon lloc, l'Estatut d'Autonomia de Catalunya de 1979, l'instrument jurídic que regula l'autonomia catalana, es va revisar el 2006, modificació que va ser aprovada pels Parlaments català i espanyol, i ratificada en referèndum a Catalunya.¹¹ No obstant això i malgrat aquesta legitimitat, l'Estatut va ser impugnat davant del Tribunal Constitucional espanyol per membres del Grup parlamentari del Partit Popular. Després de quatre anys, el 2010, el Tribunal va dictaminar que alguns articles eren inconstitucionals i invàlids i d'altres van ser objecte d'interpretacions restrictives.¹²

En la seva sentència, el Tribunal va declarar que la seva autoritat es deriva de la «*Constitució de la Nació espanyola*». Això és compatible amb l'article 2, donat que si aquesta «*nació*» és indissoluble, es dedueix que no es reconeix cap altra nació dins del poble que constitueix la nació espanyola –tot i la referència a les «*nacionalitats*» a l'article segon. Per a reforçar aquest punt, el Tribunal va declarar que «*La interpretació de les referències a "Catalunya com a nació" i a "la realitat nacional de Catalunya" al preàmbul de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya no tenen cap efecte jurídic*».

9 Vegi el Títol X de la Constitució espanyola (De la reforma constitucional).

10 Sentència del Tribunal Constitucional número 103/2008 d'11 de setembre de 2008 <http://hj.tribunalconstitucional.es/HJ/es/Resolucion/Show/6335>

11 Estatut d'autonomia de Catalunya (2006) www.gencat.cat/generalitat/cat/estatut/index_2006.htm

12 Sentència del Tribunal Constitucional número 31/2010 de 28 de juny de 2010 <http://hj.tribunalconstitucional.es/HJ/es/Resolucion/Show/6670>

En aquest context, el gener de 2013 el Parlament català va fer una Declaració de sobirania i el dret a decidir del poble de Catalunya¹³ en què va afirmar: *«D'acord amb la voluntat majoritària expressada democràticament per part del poble de Catalunya, el Parlament de Catalunya acorda iniciar el procés per fer efectiu l'exercici del dret a decidir per tal que els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya puguin decidir el seu futur polític col·lectiu...»*.

El procés a iniciar incloïa convocar un referèndum perquè el poble català prengués aquesta decisió. La resposta del Govern espanyol va ser apel·lar al Tribunal Constitucional espanyol perquè estimés inconstitucional i invàlida la Declaració. A l'espera de la decisió del Tribunal, aquest ha pretès suspendre la Declaració.¹⁴ Si bé hi ha similituds amb el recurs del Govern espanyol al cas del País Basc, hi ha una diferència important. En el cas del País Basc es va produir un recurs judicial davant d'un acte de dret material, és a dir, una llei que disposava la celebració d'una consulta.

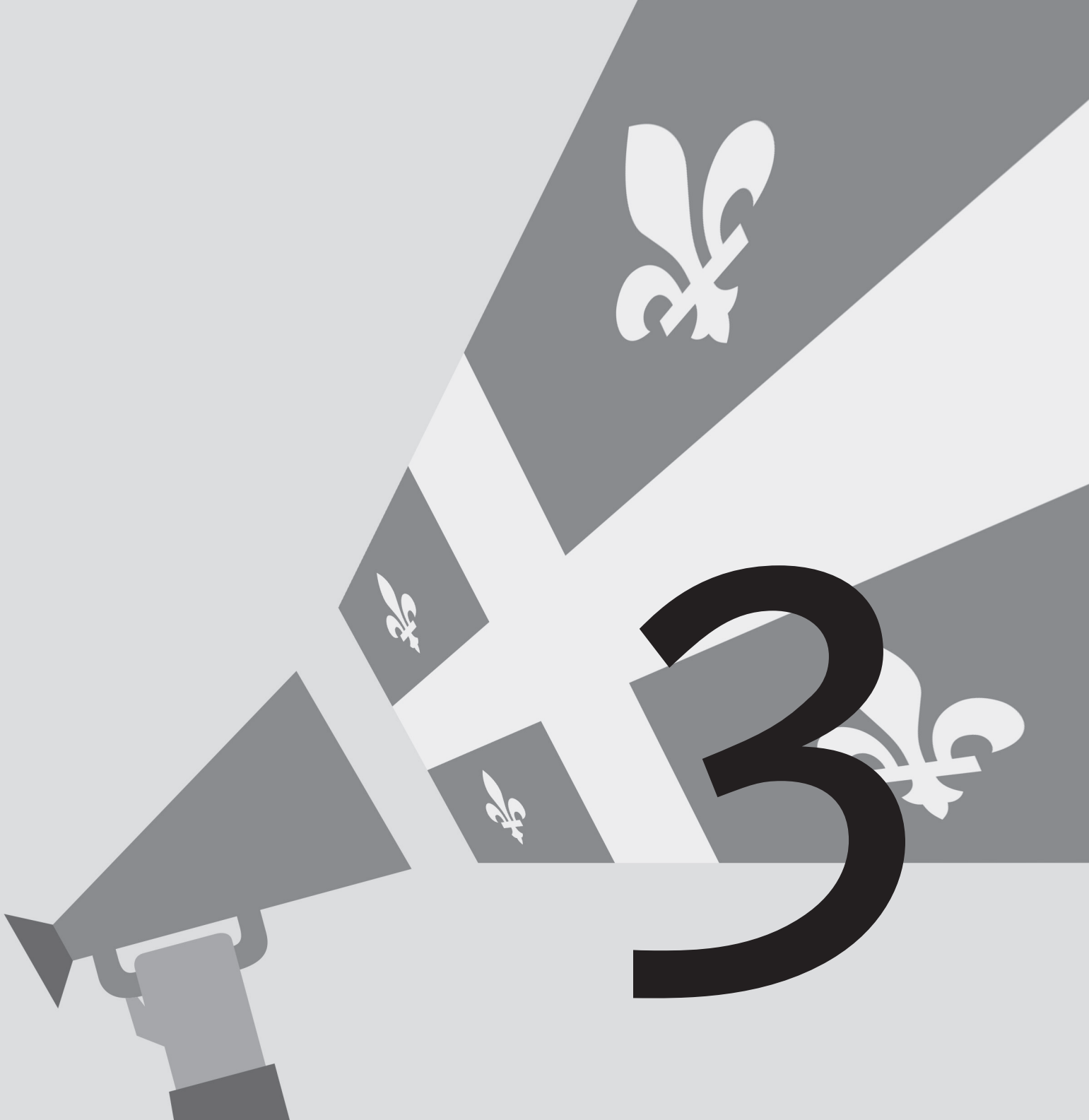
En el cas català no hi ha hagut legislació en dret material, i el recurs és a una declaració o, en altres paraules, una afirmació d'intencions. A banda dels arguments que qüestionin com una expressió d'aquest tipus pot ser suspesa legalment, la intervenció del Govern espanyol demostra el seu compromís amb els principis establerts en l'article 2 de la Constitució espanyola i la seva determinació de defensar-los; un clar posicionament de «línia dura».

És evident que la posició del Govern espanyol vers Catalunya queda marcadament contrastada amb la del Govern del Regne Unit vers Escòcia. Sorgeixen dos punts específics però interrelacionats. En primer lloc, el Govern espanyol tindria la opció de no oposar-se al dret del poble català a celebrar un referèndum sobre la independència, tot i que en el cas d'una votació favorable a aquesta, s'oposaria a tot dret de Catalunya a la secessió unilateral d'Espanya mitjançant la invocació de la Constitució espanyola. Aquest enfocament seria totalment coherent amb la defensa de la Constitució, però al mateix temps no negaria al poble català el dret d'aspirar a la independència per mitjans democràtics. En impugnar el dret del Parlament català a celebrar un referèndum sobre la independència, limita sens dubte –i també, a efectes pràctics, nega– el dret del poble català a perseguir democràticament aquest objectiu.

13 Declaració de sobirania i el dret a decidir del poble de Catalunya www.parlament.cat/web/actualitat/noticies?p_id=129656021

14 Vegi: www.324.cat/noticia/2148796/politica/El-Constitucional-mante-suspensa-cautelament-la-Declaracio-de-Sobirania-de-Catalunya

En segon lloc, tal i com s'esmenta a suara, un dels factors que influeixen en el contingut del dret pot ser el principi de legitimitat. A través de la interpretació restrictiva de la Constitució espanyola, en negar el dret del poble català als mitjans legals per establir la seva voluntat sobre la independència, posa en dubte la legitimitat d'aquesta posició.

CANADÀ I QUEBEC

El Canadà és un estat federal compost per províncies (incloent el Quebec) i territoris. Hi ha una legislatura i un govern federals, juntament amb els governs i les legislatures provincials i territorials. Com a Espanya, hi ha una constitució codificada amb disposicions afermades i un tribunal constitucional, el Tribunal Suprem del Canadà (Suprem Court of Canada, SCC), que defensa la Constitució.¹⁵ La Constitució canadenca «és la llei superior del Canadà, i qualsevol llei que sigui incompatible amb les disposicions de la Constitució quedarà, en la mesura de la incompatibilitat, sense vigència ni efecte».¹⁶

El 1980 i el 1995 es varen celebrar al Quebec sengles referèndums en relació a la secessió del Quebec del Canadà, amb resultats contraris a la secessió en cada ocasió. Després de la votació del 1995, es va demanar l'SCC que es pronunciés sobre la situació jurídica relativa a la pretesa secessió unilateral del Quebec. L'SCC va concloure que ni la Constitució canadenca ni el dret internacional permetien la secessió unilateral del Quebec del Canadà. Però aquest no va ser el final de la història. A nivell general, l'SCC va concloure que: «un sistema polític ha de [...] tenir legitimitat, i aquesta [...] requereix la interacció entre l'Estat de dret i el principi democràtic. El sistema ha de ser capaç de reflectir les aspi-

15 La constitució és composta de diversos texts. Vegi: Constitution Act 1982, s 53(2). Per a una versió consolidada de la constitució, vegi: <http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/Const/index.html> (en anglès).

16 Constitution Act 1982, s 53(1).

*racions de la gent [...] la reivindicació de legitimitat del nostre dret rau també en els valors morals [...] Seria un greu error equiparar la legitimitat només amb la “voluntat sobirana” o el govern de la majoria, obviant el altres valors constitucionals».*¹⁷

Més específicament, el tribunal va identificar quatre «*principis fonamentals constitucionals*», a saber: «*federalisme, democràcia, constitucionalisme i estat de dret i respecte dels drets de les minories*» –els principis elementals. Aquests principis «*informen i sostenen el text constitucional [i] són els pressupòsits no declarats i essencials sobre els quals es basa el text*». A més a més, «*no es pot definir cap principi individual de forma aïllada dels demés, ni pot prevaldre sobre ni excloure l'aplicació de cap altre*».¹⁸

Vist el pes dels principis elementals, «*els drets d'altres províncies i del govern federal no poden oposar-se al dret del govern del Quebec d'aspirar a la secessió en el cas de que una clara majoria de la població del Quebec s'hi expressés a favor, sempre que en fer-ho, el Quebec respectés els drets dels altres*».¹⁹ En resum, tot i el text constitucional, a partir d'aquesta elecció, «*la qüestió del procediment s'havia de resoldre políticament*».²⁰ En aquest cas, serien necessàries unes negociacions entre aquells dels quals es veurien afectats els interessos i drets. I aquestes negociacions també s'haurien de dur a terme de conformitat amb els principis fonamentals. En cas contrari, una «*majoria política [que] no actués [així] posaria en risc la legitimitat de l'exercici dels seus drets*». També implica, com a conseqüència necessària, que els mitjans, com per exemple un referèndum, pel qual es podria decidir sobre una finalitat seria permisible –o fins i tot encoratjat, ja que va reconèixer l'SCC que «*la secessió és un objectiu polític legítim*»²¹ – sota la Constitució canadenca, donat que suposaria l'aplicació directa dels principis elementals.

17 Dictamen de l'SCC, paràgraf 67.

18 Dictamen de l'SCC, paràgraf 49.

19 Dictamen de l'SCC, paràgraf 92.

20 MATAS, Jordi; GONZÁLEZ, Alfonso; JARIA, Jordi; ROMÁN, Laura. *The Internal Enlargement of the European Union. Analysis of the Legal and Political Consequences for the European Union in the Event of Secession or Dissolution of a Member State*. (Centre Maurits Coppieters, 2011), p. 42.

21 PETER, Leslie. «Canada: The Supreme Court Sets Rules for the Secession of Quebec» a *Publius: the Journal of Federalism* (Oxford University Press, 29/2, 1999) 135-151, 142.

ESCÒCIA I CATALUNYA: APLICACIÓ DELS PRINCIPIS ELEMENTALS

Els principis elementals poden aplicar-se a Escòcia i Catalunya ja que el Regne Unit i Espanya són democràcies compromeses amb els principis de l'estat de dret i dels drets humans. La democràcia, el constitucionalisme i l'estat de dret i el respecte dels drets de les minories tenen una clara rellevància directa. A primera vista, la qüestió del federalisme és més problemàtica en la seva aplicació, ja que ni Espanya ni el Regne Unit són estats federals. Una definició pràctica del principi del federalisme podria ser que en la conducció dels assumptes de l'Estat hi ha un reconeixement substantiu i el respecte dels elements constitutius de l'Estat (a qualsevol nivell); l'SCC es va referir a «*reconciliar de la diversitat i la unitat*».²² Tant Escòcia com Espanya han desenvolupat estructures que reconeixen llurs parts constituents, basant-se en que el Regne Unit és una «*unió*» i que Espanya «*garanteix el dret a l'autonomia de totes les nacionalitats i regions que la integren*». Vist així, reconèixer i respectar les parts constituents del Regne Unit o d'Espanya en la conducció dels assumptes de l'estat es pot equiparar amb el federalisme.

22 Dictamen de l'SCC, paràgraf 43.

En base d'allò discutit a suara, el Regne Unit mostra actualment evidència de l'aplicació dels principis elementals de la democràcia, del constitucionalisme i de l'estat de dret a la qüestió de la secessió d'Escòcia. Pel que fa al federalisme, la situació és més complexa. L'SCC va dir que no existia el dret a la secessió unilateral del Quebec; el govern del Regne Unit ha acceptat que existeix per Escòcia, subjecte per descomptat a una votació en referèndum del poble escocès. Es pot argumentar que el Govern britànic no està aplicant el principi del federalisme, en tant i en quan que Anglaterra, Irlanda del Nord i Gal·les no estan sent reconeguts i respectats adequadament en aquest procés. Dit això, en la pràctica, potser aquesta diferència no és tan marcada com podria semblar a primera vista.

Si el Quebec votés clarament per la independència, l'SCC donaria per suposat que s'iniciarien negociacions. En el cas que el vot per la independència d'Escòcia fos favorable, les negociacions s'iniciarien entre els governs del Regne Unit i d'Escòcia. A la llum de les negociacions, el principi del federalisme podrà abordar-se adequadament en virtut d'aquesta circumstància, i en la pràctica les posicions podrien no ser tan diferents. El principi de respecte pels drets de les minories –fóra quina fóra la «minoria»– també podrà acomodar-se mitjançant el procés de referèndum i negociació. No existeix cap requisit constitucional que obligui el govern del Regne Unit a aplicar els principis elementals a la qüestió de la secessió d'Escòcia, però la seva conducta és coherent amb la seva aplicació, i també amb el principi de legitimitat.

Superficialment, hi ha una major similitud entre les posicions constitucionals canadenques i espanyoles que entre les posicions del Regne Unit i canadenques. Cadascú té disposicions constitucionals afermades en virtut de les quals es defensen els drets; en cada cas, la Constitució és la font suprema de dret i en cada cas hi ha tribunals constitucionals que defensen les respectives Constitucions. L'aplicació del dictamen del SCC al context de Catalunya suggereix que, encara que Catalunya no tindria el dret a la secessió unilateral d'Espanya segons la Constitució espanyola, en el cas d'una votació catalana que hi fos favorable, els principis elementals haurien de ser d'aplicació. Però, fonamentalment i en primer lloc, aquests principis s'han d'aplicar per permetre la determinació de la voluntat del poble català, és a dir, mitjançant la celebració d'un referèndum. En el cas de que hi hagués una clara expressió de la voluntat dels catalans d'assolir la independència, requeriria que els governs espanyol i català entressin en negociacions en què aquests principis haurien de seguir tenint aplicació pràctica.

La negació del dret de celebrar un referèndum de forma legal significa que el principi democràtic no s'està aplicant. A més a més i en conseqüència, hi ha negació del principi del federalisme, ja que Catalunya, una

part constituent d'Espanya, no està sent adequadament reconeguda i respectada. D'altra banda, a través de la negació de la veu de la seva gent, manca el respecte al dret de les minories –a partir del fet que els catalans són una minoria dins de la població espanyola. El fet d'argumentar que aquestes negacions són necessàries per defensar els drets de les altres parts constitutives dels pobles i minories d'Espanya és fàcilment contrarestable: reconeixent i respectant la veu catalana no vol dir que altres veus –ja sigui de suport o hostils– no es puguin tenir en compte. Finalment, si bé el Govern espanyol pot tractar de justificar la seva posició per la dependència en la Constitució espanyola, segons l'SCC no seria defensable per l'aplicació dels principis de constitucionalisme i de l'estat de dret, ja que: *«els drets d'altres [...] no poden oposar-se al dret del govern de [Catalunya] d'aspirar a la secessió, en cas de que una clara majoria de la població de [Catalunya] s'hi expressés a favor, sempre que en fer-ho, [Catalunya] respectés els drets dels altres».*

EPÍLEG

L'SCC vincula els principis fonamentals i llur aplicació a la legitimitat. D'acord amb l'SCC, «*un sistema polític ha de tenir legitimitat, i aquesta requereix la interacció entre els principis de l'estat de dret i de democràcia*». Segons les evidències existents, el sistema polític del Regne Unit en relació a Escòcia reuneix aquests requisits. Per descomptat, aquesta posició pot canviar, però l'evidència actual recolza aquesta apreciació. Pot dir-se el mateix d'Espanya? En relació amb Catalunya, les evidències actuals indiquen que Espanya no reuneix els requisits. Fins i tot tracta, mitjançant la Constitució espanyola, de negar al poble català la capacitat de decidir el seu propi futur mitjançant la celebració d'un referèndum.

Per tant, hi ha una restricció efectiva de la llibertat d'expressió, al evitar l'establiment d'una veu democràtica. Voler que Espanya romangui amb la seva forma actual és un objectiu legítim, però ho es igualment l'objectiu de que Catalunya es separi d'Espanya. La legitimitat, però, es veu compromesa quan els mitjans pels quals aquests dos objectius es promouen o s'oposen, interfereixen amb els principis fonamentals. L'SCC va dictaminar que aquests principis no són independents i no poden prevaldre sobre cap altre (que no poden definir-se «de forma aïllada»). Segons la Constitució espanyola, Espanya és indissoluble, i la

dependència en aquesta implica el principi del constitucionalisme i de l'estat de dret. Però la dependència exclusiva negligeix, en conseqüència, el principi de la democràcia –que també toca al principi de respecte pels drets de les minories. Com a resultat, hi ha una absència de «*interacció entre els principis de l'estat de dret i democràtic*». En negar a Catalunya el dret d'expressar la seva pròpia veu, la legitimitat del sistema polític espanyol es soscava.

Centre
Maurits
Coppieters